

**PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY KATOLICKIEGO
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
Z ODDZIAŁAMI GIMNAZJALNYMI IM. ROMUALDA TRAUGUTTA
W CHOJNICACH**

„Musicie od siebie wymagać, choćby inni od was nie wymagali.”

/św. Jan Paweł II/

WSTĘP

Katolickie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Chojnicach zapewnia podmiotowe i indywidualne podejście do ucznia, pomagając mu w osobistym rozwoju i wyborze drogi „którą wskazuje Maryja – jako Matka czulej i wrażliwej miłości oraz jako Nauczycielka, która obserwowała wzrost w łasce swojego Syna” (św. Jan Paweł II).

Celem pracy wychowawczej jest tworzenie wspólnoty opartej na Ośmiu Błogosławieństwach oraz ukazywanie młodym ludziom zagrożeń współczesnego świata. Szkoła wskazuje na wartości, przekazuje prawdy wiary oraz uświadamia uczniom zagrożenia związane z wszelkiego rodzaju uzależnieniami. Każdy uczeń jest osobą obdarzoną wolnością i godnością dziecka Bożego. Jest podmiotem, a nie przedmiotem wychowania. Samodzielnie dokonuje wyborów w oparciu o wiedzę i doświadczenia, których nabywa w środowisku rodzinnym, szkolnym i pozaszkolnym. Program wychowania i profilaktyki jest otwartym projektem, gdyż harmonogram działań jest każdorazowo dostosowywany do potrzeb danego zespołu uczniowskiego.

Chcemy wychować osobę kochającą Boga, Ojczyznę i bliźnich, pragnącą żyć pięknie w Prawdzie i Dobru, tak jak czynił to patron szkoły Romuald Traugutt.

Chwilami uprzywilejowanymi w drodze do Boga i ku pełnej dojrzałości są momenty słabości, niemożności, bezradności – to dzięki nim otrzymujemy łaskę pogłębienia wiary. Tylko wychowawca, który sam przeżył doświadczenie słabości i doświadczenie miłosierdzia Bożego będzie umiał towarzyszyć uczniowi w tym trudnym momencie. Jednocześnie zaakceptowanie swoich słabości i wad otwiera człowieka na wspólnotę, pozwala zbudować rzeczywistą wspólnotę, gdzie jest miejsce na ideały, cnoty, pozytywne wzorce ale także i przebaczenie.

Podstawą wszystkich działań wychowawczych jest odpowiedzialna miłość. Niech ona kształtuje wszelkie relacje między wychowawcami i wychowanymi. Niech ona ostatecznie rozstrzyga o dokonywanych wyborach i podejmowanych decyzjach. Cały nasz trud wychowawczy i dydaktyczny zawieramy Maryi Niepokalanej i św. Maksymilianowi.

KAZANIE NA GÓRZE

W realizacji działań wychowawczych chcemy opierać się na Ośmiu Błogosławieństwach, które kierują uczniów ku szczęśliwemu-błogosławionemu życiu:

1. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.
2. Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.
3. Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.
4. Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyчени.
5. Błogosławieni miłośni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
6. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
7. Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.
8. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE:

Wychowanie jest przede wszystkim obdarzaniem człowieczeństwem, obdarzaniem dwustronnym. Rodzice obdarzają swym dojrzałym człowieczeństwem nowo narodzonego człowieka, a ten z kolei obdarza ich całą nowością i świeżością człowieczeństwa, które ze sobą przynosi na świat. (św. Jan Paweł II)

1. Zadaniem szkoły katolickiej jest przekazywanie wartości, norm i postaw. Wychowanie personalistyczne obejmuje całą osobowość człowieka i wszystkie aspekty jego życia. Dotyczy rozwoju duchowego, intelektualnego, emocjonalnego, fizycznego i społecznego.
2. Wychowanie odbywa się poprzez wzmacnianie tego, co dobre, podejmowanie działań, które służą pełnemu rozwojowi człowieka oraz przeciwdziałanie postawom niszczącym jego godność.
3. Wszyscy członkowie społeczności szkolnej znają program wychowawczo-profilaktyczny i są jego współtwórcami w kolejnych etapach jego realizacji.
4. Wszyscy pracownicy szkoły zgodnie podejmują współodpowiedzialność za codzienną realizację programu wychowawczo-profilaktycznego w zakresie swoich obowiązków i kompetencji.
5. Rodzice uczniów poprzez wybór szkoły katolickiej akceptują realizowany w szkole program wychowawczo-profilaktyczny. Oznacza to spójność domu i szkoły w kształtowaniu osobowości uczniów i prowadzeniu ich do dojrzałości.
6. Za przygotowanie harmonogramu realizacji planów wychowawczo-profilaktycznych w danym roku szkolnym odpowiedzialny jest wychowawca klasy, który w ścisłej współpracy z rodzicami uczniów, nauczycielami uczącymi daną klasę, prefektem szkoły, psychologiem i pedagogiem szkolnym oraz dyrektorem planuje działania.
7. Nauczyciele, Wychowawcy i Rodzice uczniów własnym przykładem i konsekwencją przygotowują młodzież do pogłębiania wiary poprzez budowanie dobrych i zdrowych relacji z drugim człowiekiem.
8. Cechami nauczycieli powinny być: odpowiedzialność, dążenie do prawdy, optymizm, wytrwałość i cierpliwość, umiejętność słuchania, dyskrecja, umiejętność przewidywania oraz otwartość na potrzeby i możliwości uczniów.
9. Dla wszystkich osób będących w społeczności szkolnej wyznacznikiem podejmowanych działań jest Ewangelia.
10. Wśród wszystkich pracowników szkoły prowadzona jest stała formacja wg wskazówek i założeń Rady Szkół Katolickich oraz podnoszone są kompetencje wychowawcze.
11. Proces wychowania jest realizowany w czasie zajęć dydaktycznych, przerw, podczas uroczystości szkolnych, świąt kościelnych i narodowych, wycieczek, pielgrzymek, zajęć

sportowych i rekreacyjnych oraz w każdym momencie interakcji na linii wychowawca-wychowanek.

WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA – TO WARTO PAMIĘTAĆ

1. Najważniejsze czynniki wspierające prawidłowy rozwój oraz chroniące dzieci przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i uzależnieniami, to:

- a) silna więź z rodzicami,
- b) zainteresowanie nauką szkolną i silna więź ze szkołą,
- c) regularne praktyki religijne,
- d) poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych,
- e) przynależność do pozytywnej grupy.

2. Główne czynniki wspierające i chroniące, związane z rodziną:

- a) wspierający i opiekuńczy rodzice lub opiekunowie,
- b) harmonia w rodzinie,
- c) bezpieczna i stabilna rodzina, Bogiem silna,
- d) wspierające relacje z innymi dorosłymi i dziećmi,
- e) silne normy i moralność rodziny.

3. Główne czynniki wspierające i chroniące, związane ze szkołą:

- a) poczucie przynależności;
- b) pozytywny klimat szkoły;
- c) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- d) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- e) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
- f) zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc i wulgarność.

4. Kolejność działań profilaktyczno-wychowawczych podejmowanych przez dorosłych wobec uczniów powinna być następująca:

- a) przekazywanie wartości (człowiek, jego zdrowie, godność stanowią wartość, każdy człowiek jest osobą niepowtarzalną),
- b) przekazywanie norm (należy chronić każdego człowieka, nie wolno go niszczyć, bić, dokuczać mu),
- c) budowanie postaw i relacji.

5. Lista wartości, które wspierają młodego człowieka w prawidłowym rozwoju oraz promocji zdrowia i działań profilaktycznych

- godność człowieka,
- wiara,
- prawda,
- miłość,
- radość,
- szacunek dla innych,
- przyzwoitość (bycie *fair*)
- odpowiedzialność za siebie i innych,
- rozwój,
- piękno,
- dobro,

- harmonia,
- ład i porządek,
- odwaga,
- pracowitość,
- samokontrola,
- zaufanie,
- wdzięczność,
- lojalność,
- opiekuńczość.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ SZKOŁĘ:

- I. W ramach wzmocnienia roli rodziny szkoła proponuje bieżącą współpracę psychologa i pedagoga przy rozwiązywaniu problemów oraz spotkania i szkolenia odbywające się w ramach wywiadówek, mające na celu podnoszenie kompetencji rodzicielskich.
- II. Podstawą całokształtu działań wychowawczych jest godzina lekcyjna. Treści dydaktyczne muszą być tak wykorzystane, aby zasadniczy cel, czyli wychowanie młodego człowieka, został osiągnięty w stopniu maksymalnym. Dlatego ważne jest, aby na lekcji korzystać z różnych form i metod ich przeprowadzania, tak aby uczeń był współtwórcą lekcji, a nie jej biernym odbiorcą. Dotyczy to nie tylko godzin wychowawczych, czy katechezy, ale każdej godziny lekcyjnej. Należy dążyć do takiego ideału, kiedy uczeń chce zdobywać wiedzę, brać udział w konkursach czy olimpiadach w poczuciu odpowiedzialności za dobro wspólnoty szkolnej, a w dalszej perspektywie w poczuciu odpowiedzialności za własną rodzinę i naród.
- III. W ramach działań szkoły podejmujemy następujące działania wzmocniające:

1. Poczucie przynależności:

- budowanie dobrego klimatu klasy poprzez działania wychowawcze wszystkich nauczycieli oraz w szczególnym stopniu wychowawcy klasy,
- wyjazdy klasowe i szkolne,
- wzmocnianie poczucia bycia Polakiem poprzez pielęgnowanie tradycji narodowych,
- wzmocnianie poczucia bycia chrześcijaninem w Kościele Powszechnym,
- wspólne przeżywanie świąt narodowych – uroczystości,
- rekolekcje,
- wspólne działania charytatywne,
- bale i imprezy szkolne,
- treningi umiejętności społecznych,
- udział w zawodach sportowych,
- formacja w ramach skautingu.

2. Pozytywny klimat szkoły:

- personalistyczne podejście do ucznia,
- mocny nacisk na relacje w szkole oparte na współpracy i wzajemnej pomocy,
- budowanie poczucia wartości każdego ucznia poprzez umożliwienie mu rozwijania talentów oraz wyrównywania deficytów,
- trening umiejętności rozwiązywania konfliktów,
- jasne kryteria oceniania: PSO, WSO.
- życzliwość i jasne, spójne zasady w codziennej pracy szkoły,
- konsekwentne przestrzeganie zasad i granic.

3. Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza:

- wspólne organizowanie imprez szkolnych,

- udział w międzynarodowych projektach edukacyjnych,
- działania charytatywne między innymi w ramach szkolnego koła *Caritas* oraz działań na rzecz innych wybranych przez uczniów w ramach indywidualnych zainteresowań,
- wzmacnianie wzajemnej pomocy i uważności na potrzeby drugiego człowieka.

4. Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy:

- uczenie postaw prospołecznych w ramach wszystkich zajęć na terenie szkoły,
- zwracanie uwagi na poziom relacji między uczniami,
- promowanie pomocy koleżeńskiej,
- konsekwentne przestrzeganie ustalonych zasad i regulaminów z uwzględnieniem indywidualnej sytuacji ucznia.

5. Okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć:

- jasne kryteria oceniania,
- organizowanie na terenie szkoły kół zainteresowań,
- organizowanie konkursów szkolnych,
- udział w konkursach i olimpiadach pozaszkolnych,
- udział w zawodach sportowych,
- praca w ramach projektów międzynarodowych.

6. Zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc i uzależnienia:

- zajęcia profilaktyczne jak radzić sobie z emocjami,
- empatia i asertywność w relacjach na co dzień,
- konsekwencje w przypadku zachowań agresywnych: fizycznych i psychicznych,
- konsekwencje w przypadku palenia papierosów, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, i in. używek (zbiór nagród i kar wg regulaminu szkolnego).

7. Działania wspierające:

- promocja zdrowego odżywiania i prawidłowego trybu życia,
- spotkania na temat bezpiecznego korzystania z technologii komunikacyjno – informacyjnej,
- lekcje WDŻ na temat zagrożeń związanych z substancjami psychoaktywnymi,
- współpraca z autorami programu *Archipelag Skarbów* (warsztaty związane z seksualnością człowieka),
- współpraca z Fundacją *Szkoła Przyjazna Rodzinie*,
- współpraca z Centrum Psychologiczno-Pastoralnym „Więź”,
- współpraca z parafiami i ruchami ewangelizacyjnymi.

8. Budowanie tradycji szkolnych:

- rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego Mszą św.,
- udział w cotygodniowej Mszy św. i codziennych kwadransach modlitewnych,
- codzienna modlitwa wspólnotowa w szkolnej kaplicy o godz. 11.20,
- Święto Szkoły,
- spektakle teatralne,
- Dzień Nauki,
- Dzień Drzwi Otwartych,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- wspólna wigilia szkolna,
- Święto Niepodległości,
- Święto Konstytucji (3. Maja),
- Święto Rodziny,
- studniówka,
- pożegnanie absolwentów.

9. Rozwijanie tożsamości bycia członkiem wspólnoty szkolnej poprzez uczestnictwo w wydarzeniach zorganizowanych na forum ogólnopolskim szkół katolickich

- Forum Młodzieży Szkół Katolickich w Częstochowie,
- Światowe Dni Młodzieży z Ojcem Św.,
- Diecezjalna Pielgrzymka Maturzystów na Jasną Górę,
- Udział w pielgrzymkach.

**WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA „KU CZEMU I JAK”
– CZYLI CELE SZCZEGÓŁOWE I SPOSOBY ICH REALIZACJI**

*BŁOGOSŁAWIENI UBODZY W DUCHU, ALBOWIEM DO NICH
NALEŻY KRÓLESTWO NIEBIESKIE. BŁOGOSŁAWIENI
CZYSTEGO SERCA, ALBOWIEM ONI BOGA OGLĄDAĆ BĘDĄ.*

UBOGI DUCH, KTÓRY CZYNI SERCE CZYSTYM		
CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Uczeń:		
uznaje, że Bóg jest Stwórcą świata	<ul style="list-style-type: none"> - kwadrans modlitewny uczniów z wychowawcą przed lekcjami, - cotygodniowa Msza św. z homilią, - uczestnictwo we Mszy św. pierwszo piątkowej kościele gimnazjalnym w Chojnicach, - uczestnictwo we Mszach św. w parafii w święta zniesione, - lekcje religii, czytanie literatury i prasy katolickiej oraz internetowych portali katolickich, - poznawanie przykładów świętych i błogosławionych zwłaszcza patronów klas, - uczestnictwo w szkolnych rekolekcjach wielkopostnych i adwentowych oraz dniach skupienia, - praktyka sakramentu pokuty i pojednania, - nauka pieśni religijnych. 	katecheci, wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog szkolny, prefekt, dyrektor
wie, że jest dzieckiem Bożym		
wie, że jest przeznaczony do świętości		
zna Dekalog i Przykazanie Miłości oraz rozumie ich znaczenie w życiu człowieka		
rozumie potrzebę kształtowania sumienia dla właściwego wzrastania w wierze		
rozwija umiejętność krytycznego i samodzielnego myślenia w oparciu o zasady wiary i wiedzy	<ul style="list-style-type: none"> - wszystkie lekcje ze szczególnym uwzględnieniem lekcji religii, matematyki, historii, WOK-u i godziny wychowawczej 	
rozpoznaje właściwą hierarchię wartości		
kształtuje umiejętność wyborów decyzji w duchu Ewangelii	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje religii, rekolekcje, spotkania z autorytetami, czytanie literatury, dyskusje, przykłady 	
ma adekwatne podejście do rzeczy materialnych		
zna wartość życia	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje religii, lekcje biologii, lekcje historii, godziny wychowawcze, lekcje języka polskiego, filozofii, warsztaty 	
zna wartość zdrowia		
zna wartość piękna		

dostrzeża piękno w otaczającym świecie	profilaktyczne, wycieczki, koncerty, muzea, wystawy, konkursy recytatorskie, konkursy artystyczne, konkursy dotyczące profilaktyki i wartości życia itd.	
rozeznaje swoje talenty i zdolności oraz rozwija je	- zajęcia z psychologiem i doradcą zawodowym, godziny wychowawcze, wszystkie zajęcia szkolne, praca w grupach, przygotowywanie projektów szkolnych, udział w rekolekcjach, uczestnictwo w kulturze, udział w zajęciach wyrównawczych i kółkach zainteresowań, przygotowywanie się i udział w konkursach przedmiotowych, artystycznych, sportowych, wspólne świętowanie – spotkanie wigilijne, Święto Szkoły, Dzień Świętości Życia, Marsz dla Życia, Orszak III Króli, Święto Rodziny, przykłady życia wielkich ludzi	
zna i akceptuje swoje ograniczenia		
pracuje nad rozwojem intelektualnym		
pracuje nad swoją formacją i rozwojem religijnym		
pracuje nad rozwojem fizycznym		
rozumie pojęcie przyjaźni i miłości		
potrafi pielęgnować przyjaźń		
rozumie pojęcie miłości		
rozumie wartość i znaczenie nadziei i radości		
rozumie znaczenie rodziny		
zna odpowiedzialność i zagrożenia związane z potrzebą powodzenia, posiadaniem władzy, stanowiska i uznania	- warsztaty z psychologiem i pedagogiem szkolnym, codzienna praca, dyskusje, obserwacje, godziny wychowawcze	
potrafi zawierzyć woli Bożej	- obchodzenie świąt związanych z Matką Bożą, pielgrzymki do sanktuariów Maryjnych, m.in. pielgrzymka maturzystów na Jasną Górę, pogłębianie znajomości faktów z życia Maryi i Józefa w kontekście zawierzenia	
jest gotowy do poświęceń kierując się dobrem innych	- udział w wolontariacie, praca w Szkolnym Kole <i>Caritas</i> , kiermasze świąteczne, pomoc koleżeńska, zaangażowanie w życie szkoły oraz społeczności lokalnej – parafii, miejscowości zamieszkania, warsztaty umiejętności społecznych	
jest empatyczny i wrażliwy na potrzeby innych		
szanuje innych ludzi		
potrafi się dzielić z innymi		
rozdzieli co jest potrzebne, ważne, a co jest tylko zachcianką, nie wpływającą na rozwój	- stwarzanie okazji do refleksji przy okazji lektur, filmów, codziennych sytuacji szkolnych, zajęcia z psychoedukacji, Dzień Nauki, drużynowe zawody sportowe, wspólna organizacja imprez szkolnych, udział w chórze szkolnymi i zajęciach teatralnych	
umie ograniczyć swoje potrzeby do tego, co wpływa na wzrastanie w dobrym		
potrafi ustąpić innym bez poczucia, że zawsze musi mieć rację		
szuka prawdy		
potrafi przyjąć uwagę i krytykę bez urazy		

potrafi przyznać się do niewiedzy, do błędu, do popełnionego wykroczenia		
potrafi dzielić się zasługami i sukcesami z innymi – „nie tylko ja, inni też”		

jest świadomie posłuszny swoim rodzicom i przełożonym	- codzienne sytuacje szkolne, obchodzenie świąt patriotycznych, pogłębianie wiedzy historycznej, pielgrzymki, spektakle teatralne, spotkania z gośćmi szkoły, muzea, filmy historyczne	
wobec osób starszych odnosi się z szacunkiem		
szanuje i podtrzymuje polską historię i tradycję		
zna i szanuje polskich bohaterów narodowych		
ma szacunek dla innych kultur, wyznań, narodów	- wszystkie lekcje ze szczególnym uwzględnieniem lekcji religii, j. polskiego, filozofii, j. obcych, historii, WOS-u i WOK-u	
wypowiada się poprawną polszczyzną		
korzysta z dostępnych źródeł informacji w celu rozwoju ku dobru	- lekcje informatyki, zajęcia przedmiotowe, korzystanie z biblioteki szkolnej, spotkania dotyczące sensownego korzystania z mediów społecznościowych i cyberprzestrzeni, spotkania z ludźmi mediów	
umie zorganizować swój czas na modlitwę, pracę, wypoczynek, bycie z innymi, zabawę, sport, rekreację	- godziny wychowawcze, wykorzystanie możliwości dziennika elektronicznego w kontekście planowania pracy, warsztaty na temat organizacji czasu	
wie jak się zdrowo odżywiać	- lekcje techniki, godziny wychowawcze, lekcje biologii, udział w konkursach i projektach dotyczących racjonalnego odżywiania się i zdrowego trybu życia	
stosuje zasady zdrowego odżywiania		
rozumie pojęcie godności kobiety i mężczyzny	- lekcje WDŻ, godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje religii, lekcje j. polskiego, rekolekcje, udział w programie <i>Archipelag Skarbów</i> , zajęcia z psychologiem i pedagogiem szkolnym, warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień, spotkania z osobami uwolnionymi z nałogów	
akceptuje swoją płć i przyjmuje odpowiedzialność z nią związaną		
rozumie potrzeby ciała w świetle daru Bożego		
prawidłowo ocenia zagrożenia dla swojego zdrowia i nie podejmuje działań przeciwko swojemu zdrowiu fizycznemu i psychicznemu		

*BŁOGOSŁAWIENI CISI, ALBOWIEM ONI NA WŁASNOŚĆ
POSIĄDĄ ZIEMIĘ. BŁOGOSŁAWIENI, KTÓRZY WPROWADZAJĄ
POKÓJ, ALBOWIEM ONI BĘDĄ NAZWANI SYNAMI BOŻYMI.*

ŁAGODNA CICHOCIEĆ, KTÓRA PRZYNOŚI POKÓJ		
CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Uczeń:		
przyjmuje, że Bóg jest najwyższą instancją wartości, zasad moralnych i miłości	- lekcje religii, przykład dorosłych, wszystkie zajęcia szkolne, Msze św. pierwszopiątkowe	katecheci, wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog szkolny, prefekt, dyrektor
rozumie, że wiara i miłość do Boga i ludzi nie opiera się na emocjach		
rozpoznaje i nazywa emocje	- lekcje wychowawcze, warsztaty psychoedukacyjne, bieżące reagowanie w codziennych sytuacjach, spotkania i pogadanki dotyczące korzystanie z portali społecznościowych, szeroko rozumianej „kultury w sieci”, warsztaty dla rodziców	
kształci umiejętność wyrażania uczuć		
zna sposoby radzenia sobie ze stresem		
panuje nad głosem i słowami		
wyraźnie i jasno formułuje wypowiedzi		
pogłębia umiejętność komunikacji		
przestrzega form grzecznościowych		
rozwija w sobie umiejętność reagowania na nieakceptowane zachowania innych		
potrafi rozwiązywać konflikty		
potrafi okazać radość		
rozwija umiejętność współpracy z ludźmi		
potrafi się wspólnie bawić	- organizacja wspólnego świętowania urodzin, bale i dyskoteki szkolne, studniówka, wycieczki, rajdy rowerowe itp.	
dba o kulturę stroju ubierając się stosownie do miejsca, czasu i sytuacji	- przestrzeganie regulaminu szkolnego (strój szkolny), godziny wychowawcze na temat zasad kultury stroju, przykłady dorosłych	
dba o porządek w miejscu nauki	- codzienne funkcjonowanie w szkole wspierane przez dorosłych -systematyczne sprawdzanie wykonanych zadań, cierpliwość	
systematycznie odrabia zadania		
wykonuje polecane prace		
cierpliwie czeka na zabranie głosu	- zwracanie uwagi i pomoc w znalezieniu rozwiązań w sytuacji niewłaściwego zachowania	
naprawia krzywdy		
nie krzywdzi obmową, dokuczaniem wyśmiewaniem się		

ze spokojem znosi przeciwności i niedogodności	- wycieczki, codzienne funkcjonowanie, godziny wychowawcze, rozmowy, przykłady, przygotowanie do egzaminów, konkursów, zawodów, pomoc innym, warsztaty umiejętności społecznych		
umie się cieszyć z sukcesu swojego i innych		- działalność na rzecz społeczności szkolnej, kolegów, koleżanek, rodziny, ludzi potrzebujących, przygotowywanie uroczystości, udział w życiu Kościoła	
potrafi podejść do siebie z dystansem i poczuciem humoru			
widzi co można poprawić, ulepszyć i podejmuje działania w tym kierunku			
dba o dobro kolegów w zakresie niematerialnym i materialnym			
dba o dobro szkoły			
dba o dobro rodziny			
dba o dobro Ojczyzny			
dba o dobro Kościoła			
jest odważny	- poznawanie przykładów życia, dyskusje, spotkania z ludźmi z innych kultur, wyjazdy, lektury, lekcje historii, lekcje j. polskiego, geografii, udział w akcjach na rzecz środowiska, uroczyste świętowanie, Dzień Edukacji Narodowej, dbanie o zielen, uczestnictwo w zajęciach skautowych, zbiórkach, biwakach i obozach harcerskich		
uznaje prawo innych do wolności			
potrafi okazać wdzięczność i szacunek innym ludziom			
ma szacunek wobec innych wyznań, narodów i kultur			
szanuje zwierzęta i otaczającą przyrodę			

BŁOGOSŁAWIENI, KTÓRZY SIĘ SMUCĄ, ALBOWIEM ONI BĘDĄ POCIESZENI.

BŁOGOSŁAWIENI MIŁOSIERNI, ALBOWIEM ONI MIŁOSIERDZIA DOSTĄPIĄ.

ZBAWCZE STRAPIENIE, KTÓRE SPROWADZA MIŁOSIERDZIE		
CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Uczeń:		
kształtuje odpowiedzialność za siebie, za swój wpływ na innych, na środowisko naturalne, wspólnotę klasową, szkołę, rodzinę, Ojczyznę, Kościół	- lekcje wychowawcze, lekcje religii, lekcje biologii, lekcje historii, lekcje WOS i pozostałe interesowanie się otaczającym światem, udział w świętach narodowych 11.11, 3.05, obchody Dnia Wyzwolenia Chojnic, rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego oraz rocznicy wybuchu II	katecheci, wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog szkolny, prefekt, dyrektor

	wojny światowej (Dolina Śmierci - Chojnice)	
dostrzega problemy i zagrożenia współczesnego świata i twórczo angażuje się w przemianę rzeczywistości	- poprzez śledzenie wiadomości, zajęcia dotyczące aktualnych problemów, dyskusje na temat problemów współczesności, zaangażowanie w dzieła podejmowane przez szkołę, Caritas i Kościół,	
rozumie, że poprawa świata, to sprawa codziennej pracy, własnego rozwoju dla dobra swojego i innych		
potrafi przyznać się do błędu i go naprawić	- lekcje wychowawcze, trening umiejętności społecznych, wszystkie zajęcia szkolne, zbiórki żywności i przygotowanie świąt dla ubogich	
umie współczuć		
potrafi pomóc w zmartwieniu		
dostrzega innych ludzi i ich potrzeby		
umie korzystać z pomocy		
umie prosić o pomoc		
potrafi pomóc innym bez narzucania swojej woli		
rozdziela potrzebę poproszenia o pomoc dorosłych od skargi		
troszczy się o chorych		
potrafi zwrócić uwagę komuś, kto źle robi		
jest wyrozumiały dla niedoskonałości innych		
potrafi wybaczyć		
broni dobrego imienia innych		
dostrzega dobro w innych		
potrafi podziękować i pochwalić		
jest cierpliwy w dążeniu do celu		

BŁOGOSŁAWIENI, KTÓRZY ŁAKNĄ I PRAGNĄ SPRAWIEDLIWOŚCI, ALBOWIEM ONI BĘDĄ NASYCENI. BŁOGOSŁAWIENI, KTÓRZY CIERPIĄ PRZEŚLADOWANIE DLA SPRAWIEDLIWOŚCI, ALBOWIEM DO NICH NALEŻY KRÓLESTWO NIEBIESKIE.

PRAGNIENIE SPRAWIEDLIWOŚCI, SILNIEJSZE OD PRZEŚLADOWAŃ		
CELE SZCZEGÓŁOWE	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
Uczeń:		
zna najważniejsze fakty z historii Zbawienia	- lekcje religii, rekolekcje, lekcje historii, godziny wychowawcze, wszystkie zajęcia szkolne i pozaszkolne	katecheci, wychowawcy, nauczyciele, psycholog, pedagog szkolny, prefekt, dyrektor
wie, że źródłem prawdy i sprawiedliwości jest Bóg		
rozumie, że pełnię człowieczeństwa może osiągnąć poprzez współpracę z łaską Bożą		

zna najważniejsze fakty z historii Polski		
dąży do poznania prawdy		
rozumie wartość zdobywanej wiedzy		
dostrzega, że między wiarą a rozumem nie ma sprzeczności, że rozum służy poznawaniu prawd wiary, a wiara pomaga w zrozumieniu praw rządzących światem	- lekcje przedmiotów przyrodniczych, matematyki i pozostałe	
umie stawiać sobie cele	- godziny wychowawcze, wszystkie zajęcia szkolne, działania charytatywne, wolontariat, codzienne działania w szkole, budowanie relacji z kolegami i koleżankami, zachęcanie do stawiania sobie większych wymagań w okresie Adwentu i Wielkiego Postu	
jest wytrwały		
rozdziela dobro od zła		
wybiera to, co dobre		
potrafi postawić obiektywne dobro nad własną wygodą		
jest obowiązkowy		
dotrzymuje obietnic		
potrafi ponosić konsekwencje swoich wyborów		
broni wartości		
wspiera dobre dzieła		
nie ulega względom i namowom wbrew swojemu sumieniu		

BIBLIOGRAFIA:

1. Jorge Mario Bergolio, *Papież Franciszek, Wymagania i Pasja – o wychowaniu chrześcijańskim*, Esprit S.C., Kraków 2013
2. Jadwiga Zamoyska, *O wychowaniu*, Instytut Edukacji Narodowej, Lublin 2002
3. Joanna Szymańska, *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, ORE, Warszawa 2012
4. Sir John Templeton, *Uniwersalne Prawa Życia*, WAM, Kraków 2013
5. Adele Faber, Elaine Mazlish, *Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły*, Media Rodzina, Poznań 2013
6. Krzysztof Wojcieszek, *Wygrać życie*, Rubikon, Kraków 2002
7. Diane Tilman, Pilar Quera Colomina, *Wychowanie w duchu wartości*, WSiP 2000
8. Janusz Korczak, *Jak kochać dziecko*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2002